

Een zinvolle dag kan onvrijwillige zorg voorkomen

Uitkomsten van een lerend netwerk bijeenkomst

Oktober 2022

Stelling: Een zinvolle dag/avond voorkomt onvrijwillige zorg?

Onvrijwillige zorg kan worden voorkomen door het organiseren van zingeving op maat, op de dag, avonden en in de weekenden. Dit vraagt om een andere manier van organiseren van de zingeving (van het aanbod van activiteiten naar zingeving op maat) en het vraagt om een ander werkproces (latere kookdiensten, wisselende AB uren, etc). Ook kan het vragen om een herschikking van werkzaamheden. Moet zingeving georganiseerd worden door vig'ers en ab'ers of zijn ook andere personen hiervoor geschikt. Suggesties die werden gedaan zijn bijvoorbeeld gepensioneerden die in hun werkzame tijd veel met andere mensen hebben gewerkt, zoals docenten en winkeliers.

Enkele afwegingen en inzichten:

Het hebben over een zinvolle of belevingsgerichte dag gaf de volgende inzichten

- **Zingeving begint al zodra de cliënt haar/zijn ogen opent!**
- Zorg is eigenlijk onderdeel van zingeving
- Organiseren van zingeving > is dat zorgen voor of is dat zorg?
- Wanneer zingeving niet in vakgebied van de zorgprofessional ligt; kun je dat wel aan die persoon vragen? Een organisatie moet hierin wel gefaciliteerd worden (kennis is nodig)
- Zingeving is geen activiteit
- Zingeving is ook een vak, waar waardering tegenover moet staan
- Zingeving wil je niet 'organiseren' maar meer laten ontstaan

Dilemma's

- Zingeving wordt niet gezien als onderdeel van het werk ('Mag ik wel koffie drinken met een bewoner')
- Er is niet altijd de tijd om stil te staan bij zingeving, omdat de zorg veelal voor gaat.
- De toenemende problematiek maakt het soms moeilijk om zingeving op maat te bieden.
- Naar verwachting zijn VIG-ers over het algemeen niet bezig met zingeving (om diverse terechte redenen).

Gedeelde tips

- Avondeten warm ipv koude maaltijd > cliënten eten dan meer en helpen met eten koken.
- Aanbod is gewijzigd van aanbodgerichte zorg naar vraaggerichte zorg.
- 1 avondactiviteit (tafelvoetbal, theateruitvoering).
- Activiteiten op maat.
- Zinvolle dag > niet altijd activiteiten plannen, maar ook actualiteit van de dag, meehelpen huishouden.
- Cliënt wil zich nuttig en zinvol voelen.
- Klein houden (niet organiseren).
- Begin gewoon met een activiteit (ook al is er weerstand), cliënten volgen dan alsnog.

Hoe kan een zinvol moment of dag nu getoetst worden?

Niet alle bewoners zijn in staat om aan te geven wat ze een zinvol moment of dag vinden. Daarom is het belangrijk om 'indirect' kennis op te doen over de bewoner.

Tips om meer aandacht te geven aan zingeving op maat:

- Observeren, hoe ervaart een bewoner de zingeving.
- Vragen.
- Familie, welke kennis kunnen zij meegeven over de bewoner
- Afstemming met de nacht, wat is het slaappatroon na een dag met activiteiten. Zeker relevant bij nachtelijke lopers

Hoe kan een zinvolle dag gecreëerd worden?

- Begin met het stellen dat zingeving geen moment is, maar de hele dag door in verschillende vormen gewenst kan zijn.
- Beschouw zorg als onderdeel van zingeving en niet andersom.
- Geef medewerkers mee dat koffie drinken met bewoners ook werk is.
- Stimuleer teams om in de avonden en weekenden ook bezig te zijn met zingeving.
- Betrek verwanten bij de zingeving voor bewoners (vooral in de avonden en weekenden).
- Schuif eventueel met eetmomenten zodat bewoners later in de avond kunnen eten.
- Betrek andere professionals en niet-professionals bij het creëren van zingeving.
- Gebruik moderne technologie om beeld, licht geluid in de avond en nacht te organiseren, mocht dit nodig zijn.
- Observeer de bewoners, bij hetgeen wat je doet. Hoe ervaart men de zingeving?
- Deel met regelmaat de ervaringen met het team (dag-, avond- en nachtmedewerkers).
- Rapporteer op zingeving en niet alleen op zorg. Voor medewerkers en verwanten is het misschien wel belangrijker om te lezen dat iemand zich heeft vermaakt in plaats van dat iemand heeft gegeten.
- Creëer prikkelrijke en prikkelarme zones in een gebouw en maak gebruik van looproutes (zie bijlage).

Enkele randvoorwaarden om meer aandacht te geven aan zingeving

- Maak teams bewust van het feit dat zingeving onvrijwillige zorg voorkomt.
- Informeer en betrek verwanten.
- Stimuleer om te rapporteren op zingeving.
- Accepteer dat zingeving soms voor zorgwerkzaamheden kan gaan.
- Waar mogelijk eventueel meerzorg inzetten voor een SPV of ander persoon om de zingeving in te vullen.
- Creëer momenten van zingeving ook buiten de afdeling en buiten het gebouw.
- Nodig omwonenden uit voor in de avond (haal de maatschappij naar binnen).

Praktisch aan de slag:

Waar kan je morgen al mee beginnen?

- Nodig voor een avond eens familieleden uit om wat te komen drinken of samen tv kijken
- Doe eens ervaring op met een latere kookdienst. Welke effect heeft dat op de nacht?
- Organiseer een zwarte Pietenavond
- Rapporteer op zingeving

→ Accepteer dat koffie drinken ook werk is

-

